

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 178.

V Ljubljani, v soboto 5. avgusta 1899.

Letnik XXVII.

Ali so Nemci zatirani?

Dne 27. sušca 1897 je imel državni zbor po novih volitvah prvo sejo, a že 2. junija je bilo dvanajsto zasedanje končano in s tem tudi prvo dejanje obstrukcije. Drugo dejanje obstrukcije se je pričelo dne 23. septembra 1897 ter se končalo po vihnih bojih dne 28. novembra. Dne 12. sušca 1898 so se zopet odprla vrata državnozbornske palače in klepetec obstrukcije je ropotal do 13. junija. Grof Thun je še enkrat poskusil, dne 26. septembra 1898 so se zopet sošli poslanci ter razšli že 1. februarja 1899. Tako poteče kmalu polovica šestletne dobe, a avstrijski parlament je v tem času srečno dognal trgovinsko pogodbo z Bolgarijo in zakon gledé lokalnih železnic. To je torej vse pozitivno delo, in sedaj vlada § 14.

Ali je moralo priti do tega? Ali je bila opravičena in potrebna obstrukcija nemških opozicijskih strank? Ali je trebalo § 14.? To so vprašanja, na katera odgovarjajo vse nemške opozicijske stranke unisono: Obstrukcija je bila opravičena in potrebna, kajti Nemci v Avstriji so v največji nevarnosti in le s silo se morejo ubraniti.

In sedaj so stopili na ulico, segli zopet v roke socialnim demokratom in vsem onim življem, ki se sramujejo avstrijskega imena, ter razgrajajo po vseh nemških kotih proti § 14. Toda kakor je bila obstrukcija boj proti ustavi, oni ustavi, katero so Nemci sami нареkovali avstrijskim narodom, tako je sedanjí poulični boj proti državi sami. Mi pač umemo odpor socialnih demokratov in sploh nižjih slojev prebivalstva proti podraženju živil, a nikakor ne divje gonje nemških strank proti § 14. Nemška opozicija je zaslepljena, udala se je radikalcem, ki jo tirajo v propad. Zašla je v zagato, naprej ne

vé, nazaj ne smé, ker jej s korobačem stojé hebski zarotniki za hrbtom. Z glavo buta ob zid ter besni, ker jo glava boli in rogoví skelé.

S svojim binkoštnim programom je nemška opozicija podrla most za seboj, v zapisniku so se zavezali voditelji s svojimi podpisi, da ne obravnavajo z nobeno vlado, da nočejo sprave z državo, dokler niso sami na konju, dokler zopet ne dobe vse oblasti v roke in niso slovanski narodi potisnjeni v kot.

Nemštvo je v nevarnosti! To je ista odurna pesem, ki jo hrulijo že vsi nemški krokarji. V tej lažnjivi domišljiji so zabredli že tako daleč, da kriče na shodih in hrešče po listih, kakor bi jih drli na meh. In vendar je ves njihov krik humbug, brezozirno sleparstvo in največja pregreha proti koristim prebivalstva. Kdor nam ne veruje, čita naj, kar pišejo »N. Fr. Stimmen«, torej list, ki ga ne urejuje slovanski Nemcežerec:

»Na čelu binkoštnega programa trdijo nemške opozicijske stranke, da je nemški narod v vedno večji nevarnosti za svoj obstanek. Te besede imajo nekaj zmisla, če za »nemški narod« postavimo nemške liberalce in radikalce. Milijoni drugih nemških Avstrijcev prav nič ne vedo o zatiranju nemštva. »Neue Fr. Presse« in »Ostdeutsche Rundschau« pa nimata pravice govoriti v imenu nemških konservativcev. Ako opozicijski časniki govoré o »Nemcih« in »nemških zahtevah« v Avstriji, treba je vedno dobro umeti te pojme. Isto velja gledé »nemških pravic«. Ta pojem niti nima ustavne podlage. Nekdanje državnopravno stališče nemškega naroda v Avstriji se je pač naslanjalo na staro ustavo in na zvezno pogodbo iz l. 1815, toda to podlago mu je izpod-

maknil obožavani železni kancelar. Preostala je le ravnopravnost avstrijskih narodov, ne pa »posebne pravice« Nemcev v državi. Kaj drugega je zgodovinsko in pa dejansko stališče nemškega naroda v Avstriji, kateri ima navzlic kriku opozicijskih listov še vedno prvo in odločilno besedo v državi, dokler nemščina velja kot jezik ces. dvora, armade, parlamenta in najvišjih uradov ter posreduje promet in trgovino. Zato pa je tudi prazna fraza, da so Nemci zgubili vodstvo v Avstriji. Vodstvo so zgubili le gospodarsko propali stari liberalni centralisti. Zato je naravnost žaljivo za prave Nemce in za pravo avstrijsko misel, kdor jih zamenjuje s tem propalim sistemom, ki ni ne nemški ne avstrijski. Pravega nemškega duha si ne morete misliti brez zvestobe cesarju in domovini, brez pravičnosti do drugih narodov v državi. Življi dvomljive vrednosti pa nimajo pravice do vodstva.

Tako nemški list. To naj si zapomnijo nemški desperadi, ki sedaj na cestah hujskajo ljudstvo proti večini in vladi. To je zadnji korak v obupnosti. Nemška opozicija je vsled svoje konfuznosti v obupnem položaju, ako pomislimo, da naj program izvršuje na ulici, da je usodo svojo izročila slučaju, slepi sreči. A ta pot ne vodi do zmage, kajti država ima še sredstva, da brani svoje pravice.

S socialnega kurza.

X. Stališče cerkve in države prot delavskemu gibanju.

Cerkev ni kriva sedanjih razmer, saj je liberalizem v nasprotstvu s cerkvijo izpeljal svoje razvijajoče pogubno delo. Ko so sramotili cerkev in jo kovali v državne spone, so tudi revežem vzeli

LISTEK.

Klerikalni humbug.

Klerikalci smo, če verujemo »Slov. Narodu«, v katerega vredništvu sedijo znani duševni veliki, revni pritlikovci. Vse, kar delamo, je »humbug«. Tako pravi »Narod« in on gotovo ve, saj zna celo špansko, kar kaže duhoviti napis njegovega ponedeljkovega članka: »Cosas de Espana«. Kajneda, to je tako strašno duhovito, da nič takega. Primerjali bi »Narod« užigalnemu steklu, v katero upirajo svoje žarke kar tri solnca Tavčar, Malovrh in Govekar. Že sami na sebi zgoči duševni žarki zberejo se v tem užigalnem steklu in upirajo v nas uboge klerikalce tako, da je pravo čudo, če še nismo zgoreli. »Narod« sicer upa, da bode to skoro dosegel, ker piše, da »tudi na Kranjskem prodirajo solnčni žarki (kajpada žarki omenjenih treh solnc), črne oblake klerikalizma, tudi pri nas zmaguje svobodna misel, ki naredi konec vsemu klerikalnemu humbugu«?

Seveda po mislih »Narodovih« ne vstaja liberalizem ravno pri nas, temveč povsodi, saj piše, da »svobodna misel zmaguje danes po vsem svetu«.

Poznali smo kmečkega fanta, slabotno revše, ki je nedostatek močij pokrival z gostobesednim

zabavljanjem. Kamor je prišel, bil je gotov pretep. Vedno so ga postavili pred vrata. In kedar je dobro premikasten ležal na tleh in se niti giniti ni mogel same slabosti in bolečin, takrat je vselej širokoustno začel kričati: »Čakajte, zdaj bom pa vstal, zdaj, potlej vas pa nabijem, da bote imeli dosti!«

Tak je liberalizem. Brez moči leži na tleh. Pod njegovo vlado propal je obrtni stan, razpada kmečki stan, inteligenca, kateri je vzel vero, zbegana ne ve, kam. Socialna demokracija, katero je s svojim materijalizmom sam vzgojil, drži ga sedaj še po konci, ker ga rabi, da z njegovo pomočjo skuša vzbuniti revolucijo, ali vsaj storiti korak naprej.

Ko se ji posreči doseči svoj namen, pa ga izpusti, da razpade v nič. In to revše vpije in na vse grlo kriči, da vstaja in da nas bo! To je tudi humbug, pa ne klerikalen.

Ako pa si domišljajo liberalni gospodje, da liberalizem pri nas vstaja in zmaguje, ker so v kmetijski družbi kričali in razsajali, potem so podobni čričku, ki ves dan striže in si domišlja, da je slavec. S kričanjem in nasilstvom hočejo zmagati samo tisti, ki nimajo ljudstva za sabo. Terorizma, mislijo si, se ljudstvo boji. To je vodilna ideja liberalcev v Belgiji, na Dunaju in, si licet parva componere magnis, pri nas. Torej tudi humbug, pa zopet ne klerikalen.

Ali ljudstvo se ne udaja več terorizmu. Zadosti je že probujeno in organizovano. Zatorej pa se tudi povsodi zaletavajo liberalci siepo, kot bi imeli metljavico, v stanovsko organizacijo ljudstva. Ko bi mogli to podreti, bi morda zopet zasvetilo njih »solnce«, — ko bi socialnih demokratov ne bilo, toda ti bodo potem želi, ne pa ljudje, ki znajo le podirati, a ne zidati, in taki so liberalci.

Napredna izjava.

Gospod vrednik!

Narodno-napredna stranka je name, dasi sem jeden najponižnejših in najodločnejših služabnikov liberalne ideje, zelo jezna. Dolgo časa so v vredništvu »Naroda« zbrani najduhovitejši možje napredne stranke napenjali svoje možgane, kako bi mi dopovedali, da ne smem pisati v klerikalen list. V torek šele so po dolgem duševnem naporu izlegli notico in tako našli pravo pot, povedali so mi svoje mnenje.

Pravijo, da me »zavidajo za humor, duhovitost in dovtipnost«, jaz pa njih ne.

Ko so tako v krepkih besedah izpraznili svojega duha notranjost, pravijo naposled, da se more z mano »k večjem primerjati ljubljeneč dunajskih cestnih pometačev in »pülherjev«, feljtonist slavno znane »krvave sekire«. — Lejte, gospod urednik,

brambo in ljudstvo izročili kapitalizmu. Ko je država katoliške duhovnike začela odrivati iz javnosti in sklepala prijateljstvo z židi, izročila je tudi ljudstvo svojim novim prijateljem.

A cerkev je v resnici katoliška, občna, ker ni le za vse narode, ampak tudi za vse razmere teh narodov potrebna in rešilna. Mi se moramo v razmere, v katerih živimo, udati in na podlagi danih razmer izpeljati reformo družbe. Cerkev uvaža pri delavski organizaciji vzlasti te-le misli:

Delavsko združevanje je upravičeno po naravnem pravu. Delavska pogodba mora po naravnem pravu biti svobodna na obeh straneh: svoboden bodi delodajalec, ki jemlje v službo, in svoboden bodi delavec, ki ponuja svojo moč. Liberalizem pravi, da je on priboril to svobodo, a liberalizem jo je v resnici dal samo kapitalističnemu delodajalcu, ki je res svoboden, da vzame v službo, kogar hoče. Delavcu pa liberalizem te svobode ni dal, ker delavec mora delati tam, kjer delo dobi; medsebojna konkurenca ga sili, da mora delati tudi za tako plačo, kakoršno mu delodajalec hoče dajati. S tem, da je liberalizem razdril zadrage in družbo atomiziral, je postavil delavca v popolno odvisnost od kapitala, in če hočejo biti delavci pri delavski pogodbi jednaki delodajalcu, morajo nastopiti proti njemu združeni kot korporacija. Delodajalec na jedni strani in odbor združenih delavcev na drugi strani se še le morejo pogajati o delu in o plači. Papež Leon XIII. to naravnopravno združevanje delavstva popolnoma odobruje.

Zlasti je danes to združevanje potrebno, ker delodajalci sklepajo zveze in karteje med seboj in vedno trdneje drže vkup proti delavstvu. Sedaj se v kapitalističnih krogih govori o občni zvezi podjetnikov, katera bi neodvisno od vsakega drugega faktorja določevala pogoje dela in plače. Angleški delavci so takoj odgovorili na to na shodu strokovnih zvez v Manchestru koncem januarja t. l. 300 delegatov je na tem shodu zastopalo okoli 1 milijon udov strokovnih zvez. Sklenili so: Proti občni zvezi podjetnikov se naj vsa delavska društva zvežejo v zvezo za obrambo delavskih pravic proti podjetnikom.

S temi danimi razmerami morata računati država in cerkev.

O državi pravi sv. Oče: »Država sama ob sebi nima pravice, da bi delavsko organizacijo prepovedovala; zakaj naravnega prava država ne more izpremeniti, ampak njen poklic zahteva, da je uveljavi. Če toraj država prepoveduje tako združevanje, deluje proti svojemu lastnemu temelju, ker tudi država sama, kakor zasebne družbe med državljani, izvira iz naravnega človeškega nagona po združevanju.« Državniki sedaj to že sami uvidevajo, dasi so se v tem spoznanju zelo zakasneli. Nemčija n. pr. sedaj že kot država podpira delavsko organizacijo in si hoče iz nje narediti tudi oporo za državo.

Kakor država, pa mora tudi cerkev priznati naravnopravni značaj delavskega združevanja. No, cerkve k temu ni treba siliti z grožnjami, kakor državo, saj cerkev sama po svojem vzvičavnem poklicu išče vedno dotike z ljudstvom, da je gmotno in нравno povzdigne. Krščanstvo ni le teorija, ampak hoče, da se povsodi v dejanju pokaže in prešine življenje. Krščanstvo neče človeštva vzgajati le v cerkvi in šoli, ampak tudi v rodbini, v tovarni in v državi. Krščanstvo je s svojimi socijalnimi nauki o pravičnosti in ljubeznivosti življenski princip, ki mora dati delavski organizaciji moč in obstanek. A cerkev ve, da je ta delavska organizacija v krščanskem smislu njej sama potrebna, da dobi v današnjih razmerah potreben vpliv na javno življenje. Tok časa je demokratičen. Ne vlada se danes več toliko z visokih prestolov, kakor prej. Vedno širji sloji se udeležujejo javnega življenja in tudi delavec vedno glasneje govori v javnosti. Zato pa mora cerkev v svojem lastnem interesu kot javna družba to gibanje upoštevati in je spraviti v pravi tir.

Resnica, ki jo danes vedno jasneje vidimo, je, da preosnova družbe ne prihaja od zgoraj. Vlade so proti novemu gibanju neodločne in same bolj čakajo, kaj bo prišlo, kakor pa da bi same začele plodonosno delovanje. Angleški pregovor pravi: »Davki pridejo od zgoraj, napredek pa od spodaj.« Z diplomatičnimi zvezami cerkev ne more države pokristjaniti, ampak če se postavi na čelo ljudskemu gibanju, ki sili tako odločno na površje, dobi vpliv v javnem življenju.

Napačno je pa, če se zadovoljujemo samo s splošnimi načeli. Na prižnicah povdarjati vedno tako splošne izreke, kakor n. pr.: Cerkev jedina bo rešila socijalno vprašanje itd., ne izda še nič. Socijalno gibanje se vrši danes po družtvih, in zato morajo katoličani, če hočejo kaj doseči, stopiti na tla praktičnega socijalnega delovanja v delavskih družtvih. Brez društev smo le teoretiki, brez društev se lahko imenujemo katederske socijologe, ne pa praktične politike, brez društev smo samo pisatelji, smo oficirji brez vojakov. Kar govorimo ali pišemo, je lepo, pa je brezvspešno. Mi pridigamo le samim sebi, če ne stopimo ven na torišče javnega življenja, kjer se bije veliki boj med vero in nevero zunaj cerkve. Socijalno vprašanje ima v prvi vrsti narodnogospodarski značaj, in zato v njem nihče ne more uspešno delovati, kdor ne stopi na to gospodarsko polje. Kjer se krščanstvo ne pokaže v konkretni obliki koristnih družb, socijalne podpore, javnih reform, tam gredo mase svojo pot in se ne ozirajo na-nj ali pa se bojujejo proti njemu. Kdor se pa postavi na čelo delavskim masam in v njih imenu stavi zahteve krščanske pravičnosti in z njimi prodira v zbornicah, tega poslušajo, tega upoštevajo. Od kod ima nemški katoliški centum toliko moč v protestantski državi? Od tod, ker je jedini

med nemškimi strankami spoznal važnost delavskega gibanja, ker se je kot jeden mož za nje postavil; in ko je začel prodirati z gospodarskimi načeli, je pridobil tudi veljavo svojim verskim zahtevam. Ljudstvo gre v boj za cerkev, če vidi, da gre cerkev v boj za ljudstvo. Ljudstvo pa tega ne vidi, če ne vidi konkretnega delovanja.

Sveti oče pa opozarja še na nevarnost brezverskih socijalnih reform, ki se hočejo ljudstvu vsiliti z vsemi mogočimi sredstvi. Tudi krščanski delavec je danes prisiljen, da vstopi v organizacijo. Če pa ne najde krščanske organizacije, vstopi tje, kamor ga vabijo drugi. Ljudskih zapeljivcev je vedno več, kateri žalostne gospodarske razmere izkoriščajo zase, in sicer z velikim uspehom. Če jim cerkev na tem polju ne stopi nasproti s konkretnim, praktičnim delovanjem, se ji odtujijo in organizujejo v armadi protikrščanske revolucije. Mi stojimo že jedno celo stoletje v demokratično-revolucionarnem gibanju — in s tem morata računati cerkev in država.

V tem smislu je dr. Beck na Dunaju obravnaval delavsko vprašanje. »Kapelan, ki koraka na čelu delavskim bataljonom za delavsko zastavo po ulici, stori več, kakor abbé v salonu«, je rekel in končal svoje duhovito predavanje z besedami kardinala Manninga, na katerega grobu je žalovalo sedemdeset tisoč delavskih zastopnikov:

»V prihodnji dobi ne bo imela cerkev opraviti s knezi in s parlamenti, ampak z velikimi masami, z ljudstvom. Če hočemo ali ne, tam bomo morali izpolnovati svojo nalogo, nalogo, za katero nam je treba novega duha, novega in drugačnega življenja in delovanja... Če izgubimo vpliv na ljudstvo, izgubimo vso prihodnost, in veliko bolj s srcem, nego z razumom se da vladati ta brezmejna, orjaška sila in voditi k dobremu ali pa k zlu. Med vsemi velikimi naslovi, katere si je cerkev zaslužila s svojo zgodovino, ji danes nobeden ne daje tolikega vpliva, kakor ime — prijateljica ljudstva«.

Čudne prikazni.

Kdor pozna slovansko zgodovino in našo najnovejšo borbo z našimi sovražnimi sosedi, mora se čuditi, kako je bilo mogoče, da smo se v tej nejednakej borbi vzdržali in da nam niso naši protivniki zatrli naše narodnosti in našega imena. Vsako slovansko pleme je v tej neprestanej borbi pretrpelo več ali manj izgub, toda najhuje je bilo Slovencem in Hrvatom, katere so nasprotniki trli tem lažje, ker so bili naseljeni po raznih pokrajinah, kakor so še dandanes. Nemec ni hotel poznati Slovence, nego ga je imenoval Kranjca, Štajerca, Korošca in tako razdelitev po deželah vcepil v glavo samemu Slovencu. Mnogo dela in truda je bilo, da so domoljubi probudili v narodu idejo jedinstva ter iztrebili pogubni provincializem.

niso si torej mogli gospodje pri »Narodu« kaj, da ne bi me pohvalili. Kajti, kakor je v obče znano, je tako zvana »krvava sekira« zelo strasten liberalen list, ki napada Luegerja in njegovo volilno reformo prav kakor naš »Narod«. Tudi v sovraštvu do klerikalizma sta si enaka.

In tega, po duhu jim sorodnega lista vredna smatrajo »Narodovi« gospodje moja pisma. Ali ni to iz ust liberalca velika hvala? Zakaj se potem nanja jeze, ne morem vedeti. Vender Vam kot pokorni liberelec poročam, da bom, ker našemu glavnemu listu moja pisava ni všeč, nekaj časa molčal, dokler se ne naučimo iz »Naroda« tistega duha in tiste elegancije, ki dičita naše napredne žurnaliste, ter kar kipita in vreta po »Narodovih« predalih.

Do tedaj Vas pozdravlja

Vaš

Janez Naprednik,

ponižen toda odločen služabnik napredne misli.

V Ljubljani, 5. avgusta 1899.

Pot v Clauzetto.

(Jos. Lavtižar.)

IV.

Clauzetto, 14. maja 1899.

To je Clauzetto! Dosegli smo namen, do tukaj in ne dalje več! Pred nami stoji v strmem

bregu velika cerkev z veličastnim stolpom, katerega krije nizka streha. Melodično, dasiravno ne prav čisto ubrano zvonjenje es-f-g se razlega iz visokih lin in ta glas je tako vabljiv, tako mil, kakor bi veljal samo nam v pozdrav. Prišli smo v kraj, o katerem sem čul večkrat pripovedovati, v kraj, ki nam posebno včeraj in danes ni prišel iz spomina. Z ukanjem pozdravljajo turisti goro, na katero so srečno prilezli; z molitvijo rožnega venca in s prepevanjem litanij pa slavijo božjepotniki svoj vhod v Gospodovo hišo. V vasi pod cerkvijo nas zopet nadleguje zanemarjen deček, ki drži na dolgi palici usnat nabiralnik, da bi vlovil kaj v njega. Menda se nabira že tukaj za cerkvene potrebe? Bržkone je zvižaja, s katero bi nas rad prekanil in privabil na lep način kako podporo za svoj žep. Jako moti taka nadležnost iz daljnih krajev došle romarje.

Ko pridemo v cerkev — bilo je že ob šestih zvečer — pojo ravno večernice pred velikim oltarjem, ki je ves razsvetljen in praznično ozaljšan. Okoli oltarja se drenja velika množica ljudstva. Na evangelijski strani sedijo štirje duhovniki pojoč psalme, odgovarja jim zbor mlajših in starejših pevcev na drugi strani, med prenehlejši se oglašajo orglje. Moj Bog, kako malo me je podpiralo, naj rečem kar naravnost, kako zelo me je motilo v pobožnosti. Tukaj vpitje in kričanje iz

polnih grl, na koro poskočnice s polnimi orgljami. Molil sem, toda nisem bil ginjen. Manjkalo mi je tistih prisrčnih čustev, ki pretresejo človeka na kakem svetem kraju. Kaj sem mogel za to! Ne daleč od sebe ugledam Hanzeja iz Ziljske doline. Kleči za oltarno ograjo in prebira jagode na molku. Vreče, palice in dežnika nima pri sebi, pač pa ono verižico s svetinjami, ki se mu je lesketala okoli vratu in doli po telovniku. Nosi jo kot vodja Korošcev s posebnim ponosom. Namigne mi in pokaže v zakristijo, kakor bi hotel ondi nekaj govoriti. Rad mu spolnim željo in se prerijem skozi ljudi, on pa za mano. Tu razodene v imenu svoje tovaršije prošnjo, naj ostanem po večernicah v cerkvi, da opravijo vsi romarsko pobožnost, ker ni drugega duhovnika, ki bi razumel slovenski. Za njim pride z ravno tistim namenom tudi vodja Štajercev, velik star mož v dolgi sivi suknji. Dela je torej dosti, ker se je sošlo nad sto Slovencev iz različnih krajev.

Lepo je današnje jutro, prav kakor nalašč za nedeljo. Na vse zgodaj sem postajal med vaskimi hišami, ki so prenapolnjene s tujci. Vsi so že po koncu; nekateri, ki niso mogli dobiti prenočišča, še sploh niso imeli nobenega počitka. Tam izza Vidma vzhajajoče solnce posijalo je ravnokar na gorovje Durano, ki se vspanja nad vasjo. Nizko pod nami leži beneško polje; med dolinami se

Nič bolje se ni godilo našim sosednjim Hrvat-
tom. Od nekdanjega kraljestva so sovražniki
trgali kos za kosom. Dalmacija so zasedli Bene-
čani, Bosno in velik del Slavonije in tudi same
Hrvatske Turki. Ko so bili ti pregnani, ni se osvo-
jeni del zjedini z materjo deželo, nego se je osno-
vala nova pokrajina, poznata pod imenom Kra-
jine. Iz hrvatskega naroda so postale za naše
protivnike nove narodnosti: Dalmatinci, Slavonci,
Krajišniki, pa še celo Ličani, Otočani, Varaždinci
itd. To vse je bilo delo nesrečne politike, ki je
hotela po starem svojem geslu »divide et impera«
vladati nad Slovani. In četudi je po hudih borbah
hrvatska ideja vkljub omenjeni politiki izvojevala
do zdaj že mnogo zmag, vendar do popolnega je-
dinstva hrvatskega naroda še ni prišlo, nego traja
borba še dalje. A da ni uspeh vseobčen, krive so
tudi domače borbe med samimi Hrvati, ki so se
razdelili čisto po nepotrebnem po veri na Hrvate
in Srbe; vsi staroverci so se namreč poprijeli
imena srbskega, dasi je to čisto kriv nazor, bodisi
že z državnopravnega, kakor tudi z etnografskega
stališča.

Žalibog, da ta prepir izhaja od iste nam-
vedno sovražne politike, ki izrablja našo kratko-
vidnost v preobilni meri. Kam je dovedlo to ne-
srečno strankarstvo privržence srbskega imena,
pokazala je pred nedavnim petdesetletnica pesnika
Zmaja Jovanovića. Zavladala je strast v toliki
meri, da se je svečanost zlorabila za ponižanje
hrvatskega imena od samih prebivalcev hrvatske
države, ki se raje zovejo Srbi nego Hrvati.

Pa je li to kaj čudnega, če pomislimo, da se
hrvatsko ime prezira celo od samih hrvatskih si-
nov, ki so pozvani pa tudi vzmorejo, da to ime
proslavijo ter ga obranijo vseh napadov že po
svojem ugledu? Ne govorimo tukaj o političnem
delovanju uglednih Hrvatov, nego o delovanju na
znanstvenem polju, v književnosti. Dva vseučil-
iška profesorja sta v najnovejšem času pokazala,
kako se da tudi znanost zlorabiti, če se hoče kaj
doseči. Tako je zagrebški vseučilišni profesor
Maretić napisal hrvatsko slovnico na temelju sa-
mih Vukovih del. Že samo po sebi je to velik
absurdum, če se hoče pisati slovnica samo po
jednem pisatelju, a še večji je v tem slučaju, ker
je Vuk za Srbe oče njihove književnosti, pa mo-
rejo po tem oni Hrvatom še bolj trdovratno oči-
tati, nego so to delali seveda po krivici tudi do
zdaj, da so dobili jezik od Srbov, češ, da je sto-
kavščina le srbska in ne hrvatska, a znano je, da
je Vuk nabral večidel svojih narodnih pesmi in
pripovedk ravno na hrvatskem teritoriju, namreč
po Dalmaciji in Hercegovini ter ostali Hrvatski,
koder se govori najlepše štokavsko narečje. Sicer
je za hrvatsko literaturo zaslužni profesor Maretić
s tem svojim delom pokazal, da je pristransk in
da ni na višini znanosti, če jo zlorabi v posebne
svrhe. — S tem svojim delom je hrvatski stvari
mного več škodil, nego koristil, a delo samo je
nepopolno ter ni verjetno, da bi se moglo mnogo
rabit. Hrvatska kritika je to slovnico popolnoma

vijejo navzgor in navzdol bele ceste; široka pe-
ščena planjava, ki je raztegnjena doli proti trgu
Spilimbergo, pa ti kaže pot, po kateri hiti
Tagliamento do svojega izliva.

Vse živo ljudi se tare okoli cerkve. Po dolgih
stopnicah, ki peljejo do glavnega vhoda, je tako
natlačeno, da moreš le s težavo naprej, in še vedno
dohajajo nove trume. Mnogo jih je pripeljalo
semkaj zaupanje v božjo pomoč, še več jih je
prišlo zijala prodajat. Posebnost, katero ima ta
božja pot pred drugimi, je ljudska vera, da se v
Klavžetu ozdravljajo božjastni in umobolni, zlasti,
da izganjajo tukaj hudobne duhove iz obsedencev.
Ne morem reči, koliko je na tem resnice; kot
navzoča priča pa lahko izpovem, da se duhov-
ščini ne more ničesar očitati. Vprašam domačega
župnika v navzočnosti dveh drugih duhovnikov,
je-li vse to res, kar govori ljudstvo? Odgovori
mi: »Nikakor! Ako se pa kdo res ozdravi vsled
posebnega zaupanja, naj Boga hvali. Znano je
sicer, da so ljudje zelo nagnjeni k prazni veri,
toda mi jih ne potrjujemo v tem«.

Izvedel sem dovolj. Dodati moram še zgodo-
vinske podatke, ki nam kažejo, zakaj je zaslovel
ta kraj tako daleč, da je poznan tudi med
Slovenci.

obsodila in prav je, da je s tem obsojen tudi
profesor, ki podučuje na hrvatskem vseučilišču.

Drugi vseučiliški profesor, ki bi mogel po
svojem položaju in učenjskem glasu svojemu na-
rodu mnogo koristiti, je naslednik slavnega Mi-
klošića na dunajskem vseučilišču, dr. Jagić. Žali-
bog, da se nade, katere so gojili Hrvati do tega
svojega sina, niso izpolnile, ker je tudi Jagić po-
polnoma spremenil svoje mnenje in svoje nazore
o hrvatskem imenu. Jagić je sicer že zdavnej
obrnil hrbet svojej hrvatskej domovini v raznih
svojih spisih, a v najnovejši oceni zgodovine hr-
vatske in srbske književnosti od prof. Šurmina je
to iznovič izvel tako očitno, da je bilo potrebno,
da se odgovori na tak napad na hr-
vatsko ime. To nalogo je prevzel bivši profesor
in zdaj vrednik »Obzora«, Josip Pasarić. Profesor
Jagić je napisal namreč prav nepovoljno oceno o
omenjeni književnej zgodovini za svoj časopis
»Jahrbuch für slavische Philologie« v nemškem
jeziku; ob enem pa je ta sestavek poslal v srbski
časopis »Delo«. Že to je čudno, da hrvatski uče-
njak o hrvatskej knjigi hoče razpravljati v srb-
skem časopisu, a ne v hrvatskem. Vrh tega pa
je Jagić Surminovo delo obsodil. češ, da je ne-
popolno in da spisatelj ni prav naredil, da ni zje-
dinil hrvatsko književnost s srbsko, nego da jih
je razdelil in da o vsakej posebej govori. Toda
stališče Šurminovo odobravajo vsi pošteni Hrvati,
kajti Srbi so dozdej vsako zajednico zlorabili v
svojo svrhu ter vse hrvatsko proglasili za srbsko.
Srbom je vse srbsko, vsa zemlja gori do Alp, tako
rišejo tudi svoje etnografske karte, Hrvat pa ne
bi smel rabiti svojega imena niti na teritoriju kra-
ljevine hrvatske.

Razun tega je proglasil Jagić dubrovniško
književnost kot nekaj posebnega med Hrvatstvom
in Srbstvom kot »slovinško«, akoravno je jasno
dokazano, da je Dubrovnik od starine hrvatsko
mesto, a književnost njegova tudi le hrvatska. Na
te napade je odgovoril urednik Josip Pasarić s
prav učeno in zanimivo razpravo, v katerej je od-
kril popolno metamorfozo sedanjega dunajskega
vseučiliškega profesorja in »hofrata« Jagića od
prvega njegovega književnega proizvoda do naj-
novejšega. Iz vsega se vidi, da se je profesor Ja-
gić počasi prelevil iz gorečega Hrvata najprej v
Hrvato-Srba, potem v Ruso-Srba, nekaj časa celo
v Slovenca, imenujoč mesto Zagreb slovenskim
mestom (takrat se je delalo za naslednika Miklo-
šiću); kasneje je postal Srbo-Hrvat ter Slovinec in
slednjič Bosanac. Prof. Pasarić je temeljito dokazal
svojo trditve o hrvatstvu Dubrovnika in književ-
nosti njegovi ter pozval prof. Jagića, naj mu ovrže
trditve z dokazi iz književnosti hrvatske in srbske,
česar on po našem mnenju ne bode mogel sto-
riti. Kaj bi rekli drugi narodi o svojih učenjakih,
ki bi tako pogostoma menjali svoje nazore o stva-
reh, ki so vsakomu jasne pa tudi svete? Zginil bi
kmalu njih znanstveni ugled. Na srečo pa takih
mož nimajo, le mi Slovani smo tako srečni, da
delajo možje, ki so se visoko povzdignuli, proti nam
ravno takrat, ko bi nam mogli največ pomoči.
Tako početje se mora najstrožje obsojati, zato
popolnoma odobravamo, da se je v »Obzoru« po-
vzdignil glas proti našim učenjakom brez slovan-
skega domoljubja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. avgusta.

Mej češkimi radikali in Mladočehi
je nastal, kakor znano, v zadnjem času precej
hud razpor glede stališča, ki ga zavzemata ti dve
stranki napram uporabi paragrafa 14 pri povišanju
konsumnega davka. Mladočehi dosedaj še ničesar
niso storili, s čimur bi izražali svojo nejevoljo nad
vladnim postopanjem. To pa češkim radikalcem
ni všeč in v svojem glasilu dajejo duška tej svoji
ogorčenosti. Pravijo namreč mej drugim, da se
pač za to ne bojujejo proti vladnim naredbam,
ker bije ravno tak boj tudi nemška opozicija.
Krivična stvar za nas ne more biti pravična. —
Mladočehi nam pravijo, naj se nikar ne udele-
žujemo boja Nemcev, ker ti hočejo z njim strmo-
glaviti sedanjo vladno. Kaj to nam mari, odgo-
varja češki radikalni list, saj nismo nikdar rekli,
da je ta vlada naša, in nam tudi res ni izkazala
še nikake dobrote. Kaj koristi našim manjšinam,

ako vlada na Dunaju dr. Kaizl? Vsak manipula-
cijski uradnik in vsako nemško glasilo ima več
vpliva, kot češka delegacija, kakor naglo se gre
za koristi naših Nemcev. Kaj je z našimi dvajse-
terimi postulati? Zakaj se pa § 14. ne uporablja
tudi v našo korist? V takih okoliščinah pač ne kaže
tiho molčati in čakati nedoglednih boljših časov. —
Na te ostre besede mladočeška delegacija pač ne
more lahko odgovoriti in zato pride te dni v
Prago dr. Kaizl, da ta po možnosti posreduje mej
njimi in radikalno stranko.

Graški socijalni demokratje oziroma
njih vodstvo opozarja sodruge v posebnem oklicu
pred burnimi pouličnimi demonstracijami in od-
klanja vsako odgovornost za nemire, ki jih sku-
šajo vprizoriti na račun stranke izvan nje stoječi
ljudje. Kaj je napotilo vodstvo štajerske socijalne
demokracije do tega koraka, se dosedaj še ne ve.
Mogoče, da so se sodrugi-voditelji zbal posledic,
kakoršne so zadele dunajske voditelje dr. Adlerja,
Brettschneiderja in Ellenboga, ki so si zaslužili
nekaj tedenski strogi zapor, ali pa nameravajo
skrivoma prirediti večje demonstracije in nemire,
potem pa zvaliti vso odgovornost morda ravno
na krščansko socijalno stranko ter jo proglasiti za
provzročiteljico vseh nemirov. Da bi samo vsled
»temeljitega premisleka« ali respekta pred vlado
izdali tak oklic, na to ni misliti pri socijalnih de-
mokratih.

Ban Khuen-Hedervary je nastopil te dni
več tedenske počitnice, ki jih pa baje ne preživi
v dolge far niente. Razpravljati bo moral z ogrsko
vlado o določitvi finančijelne pogodbe mej Ogrsko
in Hrvatsko in poravnati razne difference, ki so se
pojavele v tem pogledu. Govori se pa, da bo ban
Hedervary neomajno vztrajal pri svoji zahtevi, da
se zboljša finančijelno stanje Hrvatske. Temu se
grozno upira Szell s svojima tovarišema Hege-
dusom in Lukacsem in prav mogoče je, da se po-
javi glede tega vprašanja precej akutna kriza,
katere žrtev pa po poročilu informovanih listov ne
bo ban Hedervary. Pravijo namreč, da je ban per-
sona grata na merodajnem mestu in da vladar ne
bi vsprejel eventualne demisije, ako bi jo prov-
zročile samo finančijalne zadeve. V političnem
oziru je pa neki stališče banovo tako trdno, da je
ne more omajati niti najsilnejši ministerski trifolij.
Prav mogoče je toraj, da bo posledica sedanjih ali
pa poznejših konferenc v mesecu oktobru po-
vodom meritornih razprav demisija ministerskega
predsednika Szella. Prav lahko se pa seveda tudi
zgodi, da se pobotata nasprotnika mirnim potom
brez vsake krize.

Rumuni in Mažari. Iz včerajšnjega po-
ročila o govoru posl. Tisza je posneti, da so bili
rumunski udeležniki banketa radostno navdušeni
vsled govora mažarskega poslanca, ki je kvasil
nekaj o pobratimstvu obeh narodov. Njih veselje
je bilo v tem oziru mnogo prezgodnje. Že vče-
rajšnji »Pester Lloyd« jim to pojasnjuje ter jim
izjavlja brez ovinkov, da je mažarsko-rumunska
prijateljska zveza mogoča le tedaj, ako se Rumuni
vdinajo pri Mažarih za sozatalce slovanskih na-
rodnostij. Iz nastopnih vrst imenovanega mažar-
skega lista je to dovolj jasno razvidno: »Kdor
mej Rumuni ima oči, da vidi, in ušesa, da sliši,
moral je v naraščanju slovanske povodnji na
okrog že pred davnim uvideti nevarnosti, proti
katerim more najti varstva le s pomočjo odkrite
jedinosti z ogrskim narodom. Iz vseh dogodkov
zadnjih 25 let, spoznajo lahko Rumuni, da so na-
vezani samo na solidarnost z Mažari. V to svrhu
je pa nujno potrebno, da pomagajo Rumuni svo-
jim zaveznikom pri izvrševanju zgodovinskega po-
klica.« — V čem obstoji ta zgodovinski poklic
oholih Mažarov, je jasno vsakomur, ker Mažari so
skrbeli in skrbje še dandanes samo za to, kako bi
z zatiranjem nemažarskih narodnostij ojačili svojo
postojanko. Ako jih Rumuni podpirajo pri tem
delu, potem smejo nekaj časa računati na prija-
teljstvo mažarskih sosedov, sicer pa ne.

Rusko-francoska zveza. Na razna ugi-
banja o povodu potovanja francoskega zunanjega
ministra v rusko prestolico, posebno pa na pisavo
francoskih listov »Figaro« in »Matin«, ki se ogre-
vata v zadnjem času, kakor znano, za francosko-
nemško zvezo, odgovarja sedaj »Pol. Corr.« v
nekem dopisu iz Petrograda. Dopisnik pravi naj-
prej, da so ruski vladni krogi izpočetka pripiso-

vali obisku nemškega cesarja na francoski ladiji prav malo važnosti, vznemirila jih je pa poznejša pisava imenovanih listov. Potem pa pobija napad na Rusijo, češ da ni hotela varovati francoskih interesov v Fašodi. Rusko-francoska zveza, pravi dopisnik, se je sklenila samo zato, da je zagotovljena varnost in integriteta obeh držav, ne pa zato, da bi se zagotovil uspeh dvomljivih in času neprimernih podjetij. Sicer pa Francozi ne morejo trditi, da jih je Rusija tudi v tem slučaju pustila popolno na cedilu, kajti ko bi se odkrili tajnostni koraki ruske vlade ravno v zadevi Fašode, bi gotovi krogi lahko spoznali, da Francija ni bila popolno brez vse podpore od strani Rusije. Spoznali bi tudi, zakaj se je stališče londonskega kabineta tedaj nenadno spremenilo. Francozi krogi naj le pomislijo, kak krik bi zagnali, ko bi ruski listi jeli delati propagando za rusko-nemško zvezo proti dosedanji zvezi. Brezdvomno bi vsi dolžili Rusijo, da se je izneverila sklenjeni pogodbi, in to po vsej pravici. Tako se kaj lahko zgodi tudi njim, ako se Delcasseju ne bo posrečilo razpršiti gotove pomisleke.

Ruska sodba o uspehih mirovne konference. Ruski vladni list »Regierungsbote« je objavil v jedni zadnjih številki daljši komunike o uspehih konference v Haagu ter pravi o tem mej drugim sledeče: Uspehi ravno završene mirovne konference se popolno ujema z nadami, ki jih je v tem oziru gojila ruska vlada. Definitivno rešitev kompliciranega vprašanja glede razoroženja je odložila konferenca do trenutka, ko posamezne vlade pojasne svoje stališče napram temu vprašanju, vendar se je pa že sedaj soglasno vsprejela resolucija, v kateri se izraža želja, da se čim prej pripozna ta občna potreba. Nasprotno se je pa mnogo doseglo z ozirom na zastarele določbe in navade pri vojskah na suhem in na morju. Istotako je zelo važen sklep glede posredovanja velesil pri večjih spornih zadevah. Ne da bi se kratile pravice posameznih držav, pravi list končno, se je ustvarila podlaga za mejnarodni mir. Na tej trdni podlagi se bo končno dospelo do sredstev, ki bodo v blagor človeštva do popolne dosege zaželenega cilja. — Razun »podlage« toraj tudi ruski vladni list pri najboljši volji ne more ničesar povedati, kar bi se res moglo imenovati uspeh. Potrebo svetovnega miru in zmanjšanja neznosnih bremen, ki jih naklada človeštvu nesrečni militarizem, so pa že itak pred pričetkom konference priznali vsi merodajni faktorji in je bila toraj v dosego tega »uspeha« konferenca povsem nepotrebna. S samim priznanjem še ni prav nič doseženo.

Dreyfusova pravda. Prihodnji ponedeljek 7. t. m. se prične v Rennesu pred vojnim sodiščem končna obravnava v zadevi afere od židov toliko oboževanega Dreyfusa. Trajala bo, kakor pričakujejo poučeni krogi, kakih petnajst dni in bo toraj objavljen uspeh razsodbe še pred koncem avgusta. Zasiščane bodo samo tiste priče, ki bodo vedele kaj izpovedati o pismu bordereau in o njega vsebini, vse drugo je vojno sodišče v smislu sklepa kasacijskega sodišča izločilo iz obravnave. Mnogo prič, ki morda res vedo kaj tehtnega proti Dreyfusu, jednostavno ne bodo zaslišali, češ ta in ona stvar ne spada v razpravo. Zagovarjala bodeta obtoženca odvetnika Labori in Demange.

Socijalne stvari.

Razmerje med delodajalcem in delavcem.

Trgovska in obrtniška zbornica opozarja interesovane kroge na naslednji ministerski ukaz:

Mnogo združb avstrijskih industrijcev je povodom v zadnjem času se pojavljajočih sklepov sodišč, ki so po zakonu z dne 27. novembra 1896, drž. zak. št. 218, poklicana poravnati obrtnopravne prepire med podjetniki in delavci, prosilo trgovsko ministerstvo, da naj sporazumno z ostalimi udeleženi ministerstvi nedvomno in pa jasno določi, pod katerimi pogoji naj se kak delavski red in njegov dogovor z delavci razglasi, da ga bode vsak sodnik smatral pravoveljavnim, ali — če bi se to ne moglo izvesti — naj potem zakonite novele ukrene posebno določilo za ta slučaj. Vsled tega si je dalo justično ministerstvo poročati o pravosodju obrtnih sodišč v tem vprašanju.

Kakor so obrtna sodišča zapazila, opuščajo delodajalci pogostokrat izjaviti se na gotov in ja-

sen način proti delavcem o pogojih delavske pogodbe. Mnogokrat so delodajalci mnenja, da so že odločbe kake obrtne zadruge v gotovih sestavinah delavske pogodbe (n. pr. glede izključbe, ali glede roka odpovedi, ali glede višine plače in načina izplačevanja) obvezne tudi za delavce, tudi če se pri sklepanju delavske pogodbe ni oziralo na ta posebna določila. Javilo se je tudi mnenje, da pri kakem delavskem redu zadostuje že dejstvo potrdila delavskega reda od obrtne oblasti, ali naznanilo, nabito v delavskem prostoru, da imajo določila delavskega reda, kot sestavina delavske pogodbe veljavo za oba dela. Nasprotno temu pa zavzemajo obrtna sodišča, kakor se razvidi iz njih razsodb, stališče, da delavski red ni nobena obrtno oblastvena naredba in pogodba, ampak enostransko določilo podjetnika, dokler ni po dogovoru postal sestavina delavske pogodbe. K temu pa po zakonitih predpisih — po mnenji obrtnih sodišč ni treba od obeh pogodnikov izdane izrecne izjave, da so določila o delavskem redu kot del delavske pogodbe merodajna za delavsko razmerje, ampak obrtnim sodiščem zadostuje, če iz dejanjskega postopanja pri sprejemu delavca sledi, da se je sprejem pod pogoji, ki so označeni v delavskem redu, ponudil in sprejel.

Ta sprejem se po predležedih razsodbah zlasti tedaj smatra kot dejanjsko utemeljen in vsled tega vsebina delavskega reda kot del delavske pogodbe pripoznana, če:

1. se je delavcem pred sprejemom dal tiskan izvod delavskega reda z naročilom, naj se seznani z vsebino delavskega reda, ali

2. če se delavcu najvažnejša določila delavskega reda, zlasti ona glede odpovedi, delavnega časa, višine plače ali načina izplačevanja ustno naznanijo, ali

3. če se delavcu naroči, da naj prebere nabiti delavski red, in potem, če se delavec v vseh treh slučajih izrecno ali molče s tem, da delo prevzame, kot zadovoljen izjavi, da imajo določila delavskega reda kot določila delavske pogodbe veljati.

Ministerstvo pravosodja je te podatke obrtnosodnega pravosodja z nekim ukazom sporočilo vsem sodiščem s pristavkom, da po mnenji vdeleženih ministerstev ustrezajo v obstoječih pravilih določenemu, pravnemu značaju delavskega reda, kakor tudi načelom pogodbenega prava.

Da se bodo pa delodajalci tudi pri sprejemu delavcev posluževali teh oblik, ki sodiščem pravno omogočujejo uresničbo takega dogovora o določilih delavskega reda v smislu zakona kot dognato smatrati, je ukrenilo trgovsko ministerstvo sporazumno z notranjim ministerstvom — do nadaljne uredbe postavodajnim potom — interesovane kroge opomniti, da mora podjetnik pri sprejemu delavcev opozoriti te na pogoje delavskega reda, ki naj postanejo sestavine delavske pogodbe, kar se lahko zgodi s tem, da jim ustmeno razloži važna določila pogojev, da jih opozori na nabit lepak, najboljše pa je, da jim da izvod delavskega reda. S tem se tudi ugoti predpisu obrtnega reda glede razglasitve delavskega reda.

Če potem delavec nastopi delo, je svojo voljo, delavsko pogodbo pod ponujenimi pogoji skleniti, določno in umevno, tedaj na obvezen način izrazil.

Da se pa dokaz o razglasitvi delavskega reda in pritrdila njegove vsebine olajša, se pogodnikom (kontrahentom) priporoča, da naj delavec pri nastopu delavskega razmerja podpiše potrdilo, da ve za pogodbene pogoje delavskega reda in da pod temi dogovori vstopa v delavsko razmerje. — Pogoj za uresničbo delavske pogodbe v smislu določil delavskega reda pa takšno potrdilo ni, tudi po pravosodju sodišč ne.

Slovstvo.

»Vzgoja in omika ali izvir sreče«, je naslov 254 strani broječi knjigi v veliki osmerki, ki jo je spisal, založil in izdal Jožef Valenčič v Ljubljani, in sicer kakor pravi pisatelj v uvodu, z namenom in srčno željo, da bi dostojno pomagala širiti dobro odgojo in pravo omiko ter da bi vsakdo z resnim porabljanjem njene vsebine srečno dosegel svoj cilj.

V tej knjigi, ki je prva te vrste mej Slovenci, je zbral g. pisatelj res dobra načela, zanesljiva pravila in jasna navodila o dobri odgoji in

lepem vedenju. Pri njeni sestavi so mu služili poleg lastnih izkušenj in nasvetov strokovnjakov in izvedencev sledeči viri: Philothea Donin, spisal sv. Frančišek Salez., dr. J. Ruffov Gesundheits-Lexikon in Knjiggejev Umgang mit Menschen.

Knjiga je razdeljena v tri glavne dele, namreč: I. moralno-duševni s tremi poglavji, II. нравstveno-osebni s šestimi in III. нравstveno družabni z dvaindvajsetimi poglavji.

V prvem delu, obsegajočem 45 strani ali 11 §§., kaže pisatelj človeku, kako naj vodi svoj um in svojo pamet, blaži srce ter nagiba lastno voljo za vse dobro, lepo in dopadljivo. Zbral je vse hvale vredna navodila za vedenje pri izpolnjevanju dolžnostij do Boga in svojega bližnjega, za gojitev moralnih čednostij ter opazovanje in pravo spoznanje samega sebe. Čitatelj najde v tem oddelku dovolj lepih navodil, da si more ohraniti čisto vest, si pridobiti dobro ime ter kolikor je nam smrtnikom sploh mogoče, zadovoljno srce. V prvem poglavju tega dela govori pisatelj o rojstvu otroka in vsem, kar je v zvezi s tem, v drugem ga vodi do samostalnosti ter v tretjem o človekovi samoodgoji. Tu je govor posebno o vedenju pri cerkvenih slovesnostih v cerkvi in izvan nje ter o gojenju moralnih čednostij.

Drugi del daje navodila glede občevanja z ljudmi raznih stanov, različne narave, različnega temperamenta in značaja ter z ozirom na starost, spol, družinske in druge razmere. Tudi najde čitatelj v tem odstavku pojasnila o dolžnostih in pravicah človekovih, o načinu samoobrambe in modrega uživanja posvetnih dobrot.

Zadnji najboljše del (92 do 254 stran) pa govori o vedenju človeka v družabnem življenju za vsako mogočo priliko. Posebe se nahajajo tu navodila za ustno, pismeno občenje, o obleki, stanovanju, gostovanju, razveseljevanju doma in v javnih prostorih, vedenju pri bolniku in mrliču ter o žalovanju in spominu na mrtve.

Za boljši pregled je razdeljena knjiga v paragrafe in pododdelke. Poskrbljeno je tudi dobro za zvezo raznih paragrafov sorodne vsebine.

Vsa vsebina te knjige se ujema strogo s cerkvenimi, državnimi in družabnimi zakoni, ob enem pa tudi z duhom slovenskega naroda, kateremu je namenjena. G. pisatelj splošno nikjer ne pretirava, drži se jedino prave srednje poti in se je z ozirom na ljudi na nižji stopinji izobrazil spustil večkrat v podrobnosti.

Z ozirom na povedano, posebno pa z ozirom na dobršen del nabožne vsebine, ki je nujno potrebna za vsakega, ki hoče veljati res za omikanca, in ki bo, kakor pravi pisatelj v svojem zagovoru, marsikomu ugajala, v kvar pa ne bo nikomur, moremo to delo mirnim srcem toplo priporočati in izražati željo, da bi se kmalu udomačila v slovenskih rodbinah brez razlike stanu, ker jo lahko uporablja bogataš pa tudi manj premožen Slovenec.

Pisana je v lahko umljivem slogu in ima prikupljivo vnanost.

Dobiva se pri g. pisatelju v Ljubljani, Stari trg št. 4., III. nadstropje ter stane mehko vezana 1 gld. 80 kr.

Tedenski koledar.

Nedelja, 6. avgusta: 11. pobink., Sprememba Gosp. na gori, evang.: Jezus ozdravi gluhomutca. Mark 7. — Ponedeljek, 7. avg.: Kajetan sp., Donat šk. — Torek 8. avg.: Ciriak m., Afra d. m. — Sreda, 9. avg.: Roman m. — Četrtek, 10. avg.: Lorenc m. — Petek, 11. avg.: Krištof m. — Sobota, 12. avg.: Klara d. — Solnce izide 10. avg. ob 4. uri 59 min., zaide pa ob 7. uri 12 min. — Lunin spremen: Mlaj 6. avg. ob 12. uri 46 min. popoldne. — Musica sacra v nedeljo, 6. avg.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Mašo sv. Ceciliji v čast in graduale zl. A. Foerster, ofertorij H. C. Rink. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Latinska maša v F.duru, zl. Fel. Uhl, graduale »Speciosus forma« zl. A. Foerster, ofertorij »Gloria et honore« zl. M. Brosig.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. avgusta.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Premeščeni so čč. gg.: Peter Mohar iz Mošenj v Rovte; Frančišek Bleiweis, katehet pri ur-

šulinkah v Škofji Loki, v Mošnje; Ant. Čadež od Sv. Trojice pri Mokronogu kot katehet k uršulinkam v Škofjo Loko; Ivan Kramar, novomašnik, k Sv. Trojici pri Mokronogu; Avgust Schauer iz Koprivnika pri Kočevju v Stari Log pri Kočevju; Josip Gliebe iz Kočevja v Koprivnik; Josip Demšar, novomašnik, kot kapelan v Kočevju; Iv. Mihelčič, župni uprav. v Zatičini, kot kapelan v Slavino; Ivan Pelc, kapelan v Hrenovcah, kot ekspozit na Ubeljsko; Ivan Medved, iz Dobriča v Št. Lovrenc ob Temenici; Alojzij Jerič, novomašnik, v Dobriču; Anton Poljšak iz Sostrega na Trato; Henrik Bukowitz, novomašnik v Sostro; Jurij Karlin iz Črnomlja na Vrhniko; Ivan Florijančič, novomašnik, v Črnomelju.

(Osebnosti.) Računski svetnik pri c. kr. gozdarskem vodstvu v Inomestu, g. Ivan Pirjevec, je premeščen k gozdarskemu uradu v Gorici. — Davkarja Frid. Leitner in R. Šinek sta imenovana glavnima davkarjema v področju tržaškega fin. ravnateljstva.

(Janov obraz.) Danes teden je g. Malovrh pisal v »Narodu«: Tudi v Gorici prirede delavci shod, na katerem se hočejo oglasiti proti davku na sladkor. Sploh se delavstvo najbolj giblje, ker je najbolj zadene, samo krščanski socialisti na Dunaju in v Ljubljani se ne ganejo, ker so sila veseli, da se sladkor podraži in se revno ljudstvo ne bo več tako paslo, kakor doslej. Isti g. Malovrh pa ima menda Janov obraz, kajti v včerajšnjih »Novicah« trdi, da so slovenski kršč. socialisti »pomočniki nemških obstrukcionistov«, ker nameravajo jutri protestovati proti novemu davku na sladkor. G. Malovrh dalje trdi v »Novicah«, da slov. kršč. socialisti s tem napeljujejo vodo na mlin nemške obstrukcije in utegnejo najljutejšim našim nasprotnikom pomagati na krmilo, ter vzklikne: To je politična oslarija. Da, oslarija je, če g. Malovrh dne 29. julija v »Narodu« trdi, da se slov. kršč. socialisti veselijo, ako se »revno ljudstvo ne bo več tako paslo«, dne 4. avgusta pa v »Novicah« protest slov. kršč. socialistov imenuje »politično otročarijo«. Sloveni ki krščanski socialisti torej odklanjajo njegove »simpatije«, ker na svoji strani — imajo simpatije resnejših in boljših ljudij, ter vse njegove nasvete, ker so le — humbug.

(Vaje iz »Narodove« štilistike.) V preteklem tednu zapisal je »Narod« poleg družega tudi to-le: »Klerikalni humbug«, »revni pritlikovci, kakor so zbrani v klerikalni stranki«, »literarni gurmandi naših župnišč in njihove boljše polovice.« »Narod« trdi, da bo kmalo izšlo Slovencem liberalno solnce in bo pregnalo črne oblake. Kje pa je sedaj to solnce? Ako smemo sklepati iz gorej omenjenih štilističnih »cvetk«, koplje se sedaj v vročini dobe kislih kumar, toda koplje se v gnojnici. Kedor pričakuje torej željno njegovega vshoda, mora imeti dober nos.

(Narodno - napredna stranka pa kmetijska družba.) Iz članka, ki ga je priobčil »Narod« dne 1. avgusta t. l., je razvidno, da se gre tem gospodom samo za gospodstvo svoje stranke v družbi. To pripoveduje dotični članek na vsa usta. Strankarsko gospodstvo torej hočejo imeti ti gospodje v družbi, oziroma je hočejo obdržati, kakor je razvidno iz njihovih besed. Mi smo zastopali temu nasproti in še zastopamo stališče, da je kmetijska družba za kmeta. — »Narod« piše: »Naše stališče v kmetijski družbi odgovarja pravi interesom kmetijskega prebivalstva in kmetijstva v naši deželi sploh.« Čuj torej, slovenski kmet, sam si ne smeš izbirati mož, katere hočeš imeti v odhodu kmetijske družbe. To delo prepušti našim liberalcem. In če ti postavijo kandidat za odbor kmetijske družbe Malovrha, ki gotovo ni kmet, kakor so storili to pri društvu obrtnikov in trgovcev, dasi ni niti obrtnik, niti trgovec, moraš ga voliti. Če hočejo, da je tajnik trgovinske zbornice načelnik kmetijske družbi, moraš tudi s tem biti zadovoljen, se boš vsaj lahko pred vsem svetom ponašal, da je samo pri nas na Kranjskem kaj takega mogoče. Toda naši kmetje se ne menijo za to, kar pravijo liberalci. Kmetje pravijo, da je kmetijska družba za kmete in da ne sme biti torišče liberalnih politikastrov.

(Kako »Narod« povzdiguje klerikalce.) »Narod« piše, da je kralj Belgijecv izročil sestavo novega kabineta Smet de Nayerju, »zopet klerikalcu, a

zmernejšemu in poštenejšemu, kakor je bil Vandenpeereboom.« Torej je bil Vandenpeereboom zmeren in pošten, ker je Smet de Nayer zmernejši in poštenjši. In »Narod« je torej napadal zmernega in poštenega moža, ko je napadal Vandenpeerebooma. Od nobenega lista pa ni lepo, ako napada zmerne in poštene ljudi.

(Ljubljanski kršč. socialisti) priredé jutri točno ob 1/10. uri na starem strelišču shod z dnevnim redom: 1. Novi sladkorni davek. 2. Zakaj vlada § 14.?

(Ljubljanski soc. demokratje) tudi priredé jutri shod proti sladkornemu davku. Brez dvoma bodo govorniki ropotali proti § 14., vladi in državnozborni večini. Mi bi gospódo pač opomnili na dejstvo, da je obstrukcija primorala vlado do tega koraka, in ravno obstrukcijo so soc. demokratiški drž. poslanci v novembru l. 1897 »najizdatnejše« podpirali. Soc. demokratje torej podpirajo one, ki so povzročili sedanje neugodne razmere ter vladi izpodmaknili vsako oporo v parlamentu pri obravnavah z Ogrji. Soc. demokratje rohné proti kapitalistom, a v zbornici so se njihovi poslanci upregli v oje ravno istih kapitalistov. Ta taktika, katero jim kažejo Adler, Ellenbogen in Pernertorfer, gotovo ni prava!

(Z Gorici.) Na notico v »Slov. Narodu« številka 176 »Neverjetno in vendar resnično« nerad odgovarjam, ker se mi res ne zdi prav dostojno, pečati se s »Slov. Narodom« in njegovim novim domžalskim dopisnikom, a zaradi svojih gospodov tovarišev-jubilantov bodi sledeče: Jaz nisem nikakih ukazov delil z lece, zato imenujem javno dotičnega dopisnika brezvestnega, zlobnega obrekovalca, ki je vzbudil s svojimi lažmi veliko nevoljo med ljudstvom, ki se res prav hvalevredno zanima za našo petindvajsetletnico. Ubogi »Narod«, da so mu duhovniki in cerkveniki vedno in povsod na poti.

(Petres.) S H o m c a se nam poroča: Danes ob 7. uri 15 minut zjutraj smo čuli 2 sekundi trajajoč potres, stresel se je lestenec v cerkvi precej močno. — Iz V o d i c se nam piše: Danes ob 7. uri 15 minut smo čutili kratek potresni sunek, spremljan z bobnenjem. — Iz T u n j i c se nam poroča: Potres z močnim sunkom, da so se gibali strelovodi pri cerkvi in okna žvenketala, smo čutili danes 5. avgusta zjutraj ob 7. uri 20 minut v Tunjicah pri Kamniku. Zadnji potres je bil 23. julija pred polnočjo. — Danes je gorela ob 7. uri zjutraj vas Vapovlje pri Cerkljah.

(Umrlj) je dne 2. avgusta v Kalksburgu pri Dunaju P. Guido Ferrari S. J. — P. Ferrari je v l. 1893 po božičnih praznikih vodil duhovne vaje za bogoslovce tukajšnjega kn.-šk. duh. semenišča. — Priporoča se toraj umrli zlasti onim gospodom v molitev in memento, kateri so mu bili ob imenovanju priliki skazali svoje zaupanje.

(Društvo »Sloga«) v Gorici se je v seji dne 1. t. m. sestavilo, in sicer je podpredsednikom izvoljen dr. Rojic, tajnikom dr. Franko, blagajnikom Dermastija. »Sloga« namerava napraviti po deželi več shodov.

(Duhovne vaje za č. gg. duhovnike) bodo letos dvakrat. Prve se prično dne 21. avgusta ob 6. zvečer in se končajo dne 25. avgusta zjutraj. Druge se prično dne 28. avgusta in se končajo 1. sept. Č. gg. duhovniki, ki se nameravajo vdeležiti duhovnih vaj, naj o svoji nameri takoj obveste č. gg. dekane, da morejo le-ti poročati preč. kn. šk. ordinarijatu do 12. avgusta. Določeno pa naj vsakdo naznani, ali se namerava vdeležiti duhovnih vaj prvič ali drugič, da se more vse potrebno oskrbeti pravočasno.

(Italijanske agitacije.) Lahoni nekako izražajo po svojih listih bojazen, da bi jim gimnazija, katero mislijo zidati v Pazinu poleg hrvatske, ostala prazna, ker je premalo pravih italijanskih učencev. Zlasti se trudi poreška »L'istria«, da bi pravočasno podnetila izdatno agitacijo. V svoji zadnji številki piše nekako tako-le: »Ni nam treba dati svetov, kaj naj se stori, da se napolni naš zavod, kateri bo popolnoma naš in v katerem se bodeta predavala znanost in uk v pravem italijanskem duhu. Mi moramo pokazati, da je gimnazija vredna obstanka in da je potrebna.« »Piccolo« pa po svoji grdi židovski navadi črni vse, kar je hrvatskega, in očita vladi, da je z ustanovitvijo hrvatske gimnazije v Pazinu, toraj v središču istrske dežele, razžalila čut ital. prebivalstva, ker je s tem hotela podpirati hrvatsko

hujskanje proti Italijanom in zanašati nemir v deželo, katerega je že tako dovolj itd. No, vlada je menda znala, zakaj je postavila hrvatsko gimnazijo »v središče istrske dežele« in je znala tudi, kdo hujska in podpira razpor v deželi; znala je pa tudi, v koliko se strinja ital. ljudstvo v Istri s cilji iredentistiške signorie. Zdaj naj le agitujejo za svojo deželno gimnazijo, saj se bode kmalo videlo, koliko dobe — hrvatskih otrok.

(Italijani v Dalmaciji) so pri zadnjih občinskih volitvah žalostno pogoreli. Hrvatje so v Spljetu, Dubrovniku, Kotoru in drugod zmagali sijajno, Italijani so se mnogokje poskrili v jazbine. Italijani so prodrli s svojimi kandidati samo v tretjem razredu na Visu, to pa zato, ker so jih vsled kompromisa podpirali narodnjaki. A v Zadru so zmagali, ker jih je podpirala birokracija. Italijanski listi očitajo vodstvu polit. društva, da ni storilo svoje dolžnosti, ker bi morali Italijani vsaj pokazati, da še živé. Zadnje volitve so pokazale, da je Dalmacija hrvatska in da se Italijani rekrutujejo le še iz italijanskega uradništva in veleposestva.

(Iz Kranja) se poroča, da bo 11. t. m. gospod D. Šavnik praznoval petindvajsetletnico svojega županovanja. Meščani mu mislijo prirediti ovacijo.

(Z Bleda) nam poročajo: Minolo nedeljo je daroval novo sv. mašo blejski domačin č. g. Alojzij Weester, iz znane Danejeve hiše v Zagoricih. Nova maša je bila v prijazni cerkvi M. B. na otoku, kamor so se svatje med mogočnim streljanjem prepeljali v čolnih z vrta g. Mallnerja. Slavnost je bila v istini prekrasna, največ veselja pa so imeli seveda mati g. novomašnika in njegovih sedem bratov ter sestra? Ad multos annos!

(Slovenskim zadrugam!) »Hrvatski radnički glas« piše: »Ker so se nekatera slovenska konsumna društva obrnila na nas, da jim naznamo solidne krščanske firme za nabavo žita v Sisku, priporočamo njim in vsem drugim, ki se bavijo z žitnim prometom, naslednje tvrdke: Benović, Sipuš, Rankl, Cvetnić, Školneković, Mesler. Ob enem naznamo, da je naš dični narodni zastopnik, g. Grga Tuškan pripravljen brezplačno posredovati v vsakem slučaju.

(Nov denar.) Z novim papirnatim denarjem v kronski veljavi izda vlada tudi sreberne komade po pet kron. V promet pride tega denarja za 64 milijonov kron, in sicer 44.8 mil. za Avstrijo in 19.2 mil. za Ogersko.

(Konjski tatovi) so 25. julija zvečer poskušali odpeljati s paše pri Zaplani štiri konje gosp. T. Fröhlicha, pivovarja na Vrhniki. Tate je zapazil dninar Logar ter hitro sklical sosedne ljudi, ki so jo udrli za cigani. Ti popusté konje ter zbežé. Lopove zasledujejo.

(Tržaška »Società agraria«) je ob zadnjih volitvah za državni zbor agitirala proti Nabergoju za Mauroneja, bivšega Garibaldinca. Dne 2. t. m. pa so se v Bazovico pripeljali ces. namestnik grof Goës, ital. poslanca Mauroner in Angeli, nadzornik Frühauf, vitez Schwartz in pisar iste »Società agraria«, Oblak. Grof Goës je osebno delil darila kmetom, ki so iztrebili pašnike. Ista družba si je v Bazovici, Gropadi, Padriču, Trebčah, Opčinah, Proseku in Sv. Križu ogledala bike, ki jih je dala posestnikom. Na Opčinah pa je slovenska kmetijska družba, predsednik jej je Ivan Goriup, a zanj se niso zmenili. Komentarja ni treba.

(Utonil) je dne 2. t. m. v prvem belopeškem jezeru 73letni Miha Rogar iz Bele peči. Rogar je bil bržčas pijan in se zvrnil v jezero. P. Gipsar in M. Martinčič sta takoj s čolnom hitela na pomoč, toda že mrtvega potegnili iz vode.

(Zgubil se je) Jakob Fajgelj, molar iz Ljubljane. Izginil je dne 29. maja. Kdor bi ga kje videl, se uljudno naproša, da to naznani.

(Litjsko pevsko društvo) je zopet oživel. Minoli torek je bil izvanredni občni zbor, ki je izvolil nov odbor. Izvoljeni so: And. Zupandič, načelnik; R. Starovašnik, namestnik; J. Oblak, blagajnik; Fr. Slanc, tajnik; A. Črne, arhivar; P. Jereb, pevovodja.

(Shod zgodovinarjev) bode dne 3. septembra v Čevdadu na Beneškem v spomin leta 799 umrlega longobardskega zgodovinarja Pavla Diakona.

(Nesreča na Mangartu.) V petek teden je na Mangartu ponesrečil dunajski učitelj Julij Hentschel, ki je šel brez vodnika na goro. K sreči je bila še neka družba na gori in njen vodnik

je zasledil ponesrečenca, katerega so še pravčasno rešili iz nekega jarka.

(Konsumna društva.) V Galiciji so kristijani osnovali 1400 konsumnih društev, da z njimi paralizirajo pogubni vpliv židovskih prodajalnic.

(Nov sevrastnik.) »Amer. Slov.« poroča, da so v Ameriki zasledili neko žuželko, ki uničuje pšenico. Ta žuželka je, kakor se poroča iz Klarka, jednemu samemu posestniku uničila 110 akrov pšenice. Žuželke izsesajo steblo, da se zvrne in uvene. Nihče še natančneje ne pozna te nadloge, ki se je pokazala na nekaterih krajih.

(Šejmi po Slovenskem od 7. do 12. avgusta.) Na Kranjskem: 7. v Novem Mestu, Črnomlju in v Ribnici; 9. v Št. Petru na Notranjskem; 10. v Dvoru, Rovtahu, Dobu, Železnikih, Kamni gorici, na Igu, Travi, Toplicah, v Radečah in pri sv. Lovrencu na Temenici; 11. v Senožečah. — Na sloven. Štajerskem: 10. v Lučah, Brežicah, Podčetrtnem, Radgoni, Slov. Gradcu, pri sv. Barbari, Sv. Mariji v Jarenini, pri sv. Lovrencu pri Ptuj in v Pušavi. — Na Koroškem: 11. v Beljaki, Št. Lenartu in Strasburgu. — Na Primorskem: 12. v Sežani.

Društva.

(Mestna hranilnica v Kranju.) V mesecu juliju vložilo je 234 strank 39.853 gld. 77 $\frac{1}{2}$ kr., vzdignilo pa 232 strank 31.237 gld. 60 kr. 26 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 21.250 gld., stanje ulog 909.261 gld. 50 kr., stanje hipoteknih posojil 553.805 gld. 42 kr., denarni promet 104.845 gld. 78 $\frac{1}{2}$ kr.

Darovi.

Za »Vodnikov dom«: Gospod Jakob Gruden, župnik v pokoju v Leonišču, 2 K — G. Helena Baudek, posestnica v Vodmatu, 2 K. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Lil. 5. avgusta. Včeraj sta dospela sem z Dunaja vojni minister baron Krieghammer in naučni minister grof Bylandt - Rheidt ter bila pri cesarju v avdijenci.

Solnograd. 5. avgusta. Po sinočnjem shodu, ki so ga priredili nemški nacionalci in po svoji navadi udrihali po vladi in § 14, so vprizorili udeležniki, katerim so se pridružili tudi socijalni demokratje, burno demonstracijo po mestu. Razbili so okna pri uredništvu »Salzb. Chronik« ter napadli policijo s kamenjem in s samokresi. Policija je morala rabiti orožje. Ranjenih je bilo na obeh straneh več oseb. Pozneje je prišlo na pomoč vojaštvo. Prijeli so šest demonstrantov. Ob dveh zjutraj je še le zavladal mir.

London. 5. avgusta. Pri Carabelli v Floridi so se vsled velikega viharja razbile štiri ladije. Tudi mesto samo je večinoma razdejano. Istotako prihajajo poročila iz drugih krajev Floride o velikih nesrečah in ogromni škodi, ki jo je povzročil vihar.

London. 5. avgusta. Reuterjev urad poroča iz Pekinga, da je naznanil italijanski zastopnik kitajski vladi željo, ki jo goji vlada v Rimu, da se namreč čim preje zboljšajo razmere mej Italijo in Kitajem, in bo v to svrhu kmalu predložila nasvete, s katerimi naj bi se poravnalo sporno vprašanje glede zaliva Sanmun.

Rennes. 5. avgusta. Obravnava v Dreyfusovi zadevi se vrši v veliki dvorani tukajšnje gimnazije, ker se je dvorana v sodnem poslopu radi prevelike vročine izkazala premajhno.

Jedna poskušnja zadostuje, da se prepričamo, kako nevarna sovražnica našim živcem in našemu srcu more biti bobova kava. Preiskave najznamenitejših poznateljev človeškega telesa in zdravnikov so dokazale, da povzroča neki posebni kavini strup, zlasti ako se jednako merno po malo uživa, počasno, gotovo oslabljenje živcev in srčnega toka. In vendar se more prav lahko odpraviti ta velika nevarnost za življenje in zdravje. Bobovi kavi naj se primeša spočetka jedna tretina Kathreiner-Kneippove sladne kave, pozneje naj se vzame polovico bobove in polovico Kathreinerjeve sladne kave, in kava postane s to primesjo ne le okusnejša, milejša in prijetnejša, ker ima Kathreinerjeva sladna kava sama duh po bobovi kavi, temveč z njo se odpravijo popolnoma vse zdravju škodljive lastnosti bobove kave. Poskušnja se napravi prav kmalu. Kdor je pil le nekaj časa Kathreinerjevo sladno kavo namešano z bobovo

kavo, ne more sploh nič več prenašati bobove kave, skubane na kak drug način. Ustavlja se temu odločno človeško telo, ki se je odvadilo kavinega strupa. Največji živčni nemir, bijenje srca in nesposobnost spanja so določna znamenja, kako silna nevarnost je tukaj skrita, in kateri izpostavljati se gatovo nihče več ne sme, ako je enkrat že poskusil.

Umrli so:

3. avgusta. Leo Lukanc pl. Savenburg, podpolkovnikov sin, 11. mesecev Marije Terezije cesta 10. convulsiones. — Peter Bezljaj, podobarjev sin, 6. mes. Trnovski pristan, 10. črevesni in želodčni katar.

4. avgusta. Pavel Dopfer, dimnikarjev sin, 7 mesecev, Krakovske ulice 27, črevesni katar.

V bolnišnici:

2. avgusta. Ivan Jelovčan, bandažist, 64 let, vnetje možganske mreže.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 4. avgusta 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. 8 61 do gl. 8 63
» » pomlad	» 8 89 » » 8 91
Rž za jesen	» 7 02 » » 7 04
» » pomlad	» 7 22 » » 7 24
Turšica za avg.-sept. . . .	» 5 02 » » 5 04
» » sept.-okt. . . .	» 5 08 » » 5 15
» » maj-junij	» 5 14 » » 5 16

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
4	9. zvečer	736,2	22,4	sl. szah.	jasno	0,0
5	7. zjutraj	737,1	16,7	sl. jvzh.	jasno	
	2. popol.	736,2	26,6	p. m. jvzh.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 21,8°, normale: 19,6°.

Tržne cene v Ljubljani

dné 5. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	9 50	Špeh povojen, kgr. . .	— 70
Rež,	7 —	Surovo maslo, . . .	— 90
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno . . .	— 2
Oves,	6 50	Mleko, liter . . .	— 8
Ajda,	8 —	Goveje meso, kgr. . .	— 60
Proso,	9 —	Telečje	— 62
Koruza,	5 80	Svinjsko	— 65
Krompir,	2 80	Kostrunovo . . .	— 36
Leča, hktl. . . .	11 —	Piščanec	— 50
Grah,	12 —	Golob	— 18
Fižol, m. stot. . . .	10 —	Seno, m. stot. . . .	1 52
Maslo, kgr. . . .	95	Slama,	1 34
Mast,	70	Drva trda, 4 kub. m. .	6 90
Špeh svež,	60	» mehka, 4	4 60

Prodajalnica katol. tiskovnega društva

prej H. Ničman

v Ljubljani, Koptarjeve ulice 2

priporoča svojo bogato zalogo molitvenikov, mnogovrstnih podob in raznih drugih devotionalij, zlasti:

Rožne vence, navadne, po pet oddelov, na niti dvanajstERICA 25 kr. do 1 gld. 40 kr.; na žici dvanajstERICA 45 kr. do 3 gld.; iz bisernice jeden 35 kr. do 2 gld.; iz bisernice na srebrni žici in s križcem bisernim ali srebrnim jeden 1 gld. 70 kr. do 3 gld.; iz aluminija po 65 kr. kos.

Rožne vence Naše Ljube Gospe, dvanajstERICA 60 kr. do 1 gld.; **rožne vence Žalostne M. božje,** dvanajstERICA 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 40 kr.; **rožne vence za duše v vlačah,** dvanajstERICA 1 gld. ali 1 gld. 10 kr.

Svetinjlce, raznovrstne, manjše in večje, dvanajstERICA 70 kr., 1 gld. 20 kr. do 3 gld. 60 kr.

Svetinje za »Marijine družbe«, velike, iz aluminija, s slovenskim napisom, jedna 12 kr., sto skupaj 10 gld.

Srebrne svetinjlce »Brezmadežnega Spoč.« in »presv. R. Telesa« po 45 kr. jedna in višje.

Pražki Jezuščki, v malih pušicah, po 10 kr., več skupa, ceneje.

Križol za rožne vence, dvanajst 25 kr. do 1 gld. 20 kr., iz niklja jeden 7 kr. do 70 kr.

Križi razne velikosti in kakovosti s stojalom ali za na steno od 75 kr. jeden do 20 gld.

Podobice za I. sv. Obhajilo, sto skupaj 2 gld. 50 kr., s čipkami 3 gld. 80 kr.; večje za okvir, sto 6 gld. in 12 gld.

Spomin sv. misijona, sto podob skupaj 85 kr.

Litanije presv. Srca Jezusovega, slovenske, nemške, latinske, sto skupaj 80 kr.

itd. itd.

Stanovanje

s štirimi sobami v I. nadstropju in prostornimi pritliklinami, tudi pravica do vrta, se oddá za 1. november t. l. za 450 gld. in vsemi stranskimi davščinami.

Natančneje se izve v Novih ulicah št. 5, pri hišniku. 648 3—2

Knjižnica za ljudstvo.

I. zvezek:

Zadruga in njih nasprotniki.

Uredil dr. Iv. Ev. Krek.

Cena zvezku 5 kr., po pošti 2 kr. več. — Dobiva se pri odboru »Katol. političnega društva« v Ljubljani.

Vozni red

avstrijskih državnih železnice, veljaven od 1. junja 1899.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 3 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 6. uri 54 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto

Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.

Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 4. uri 2 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 5. uri 41 min. popoldne osebni vlak v Podnart ob nedeljah in praznikih.

Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v Lesce-Bled.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 46 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 55 min. zjutraj osebni vlak iz Lesce-Bleda.

Ob 8. uri 21 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 57 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta ob nedeljah in praznikih

Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 9. uri 6 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.

» 2. » 05 » popoldne » »

» 6. » 50 » zvečer » »

» 10. » 25 » » » (le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.

» 11. » 08 » dopoldne » »

» 6. » 10 » zvečer » »

» 9. » 55 » » » (le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:

Ob 7:15 zjutraj

» 1:55 popoldne

» 7:03 zvečer

Prihod:

Ob 6:34 zjutraj

» 12:29 popoldne

» 6:04 zvečer.

Spretnega

odvetniškega koncipienta

sprejme takoj proti ugodnim pogojem

Dr. Josip Furlan,

643 3—3

odvetnik v Ljubljani.

Lepo stanovanje

s tremi sobami, prostorom za posle, kuhinjo in drugimi pritliklinami, tudi s pravico do vrta, je oddati za 1. november t. l.

Natančneje je izvedeti pri lastnici hiše, Šubičeve ulice 3, 1. nadstropje, vsak dan od 10—12. dopoldne in od 1/3.—4. popold. 649 3-2

Razglednice

„Šmarne Gore“

dobivajo se komad po 4 kr. pri

Antonu Turk-u v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 3.

Nove šolske klopi

633 so po nizki ceni na prodaj 3-3
v Ljubljani, Parne ulice št. 8.

Štedilno leštilo za tla (Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnejše sredstvo za domačo porabo pri leštenju parketnih lužilnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dohi se pri trdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 8 11-5

Moka

iz mlina Vinko-ta Majdič-a v Kranju

oddaje se po engros-cenah 259 44-21

v plombranih vrečah po 10 in 25 kil v prodajalnicah

Maksa Domicelj-a

v Ljubljani, Rimska cesta. vis-à-vis Gorupovim hišam.

Dostavljanje na dom brezplačno.

Plombe originalne mlinске.

Moka oddaje se tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvrstni izdelek prvega domačega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje z izdelki vseh ogerskih mlinov.

Razpis.

Na 5 razredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu se razpisuje v začasno nameščenje

učiteljeva služba

s 600 gld. letne plače.

Postavno opremljene prošnje naj se do dne 25. avgusta t. l. dopošiljajo podpisane vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 21. julija 1899. 620 3-3

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljša pričevanja ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki. 827 49

Dvoje stanovanj,

jedno s štirimi sobami odda se takoj ali 1. novembra 1899; drugo z dvema sobama se odda 1. novembra 1899 v Kolodvorskih ulicah št. 11. 646 3-2

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 227 38

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Pomladni Glasi

posvečeni

slovenski mladini.

9. zvezek. — S štirimi slikami.

Uredil in založil

Anton Ratájec.

V Ljubljani. 1899. — Tiskala Katol. Tiskarna.

Cena broširanim 30 kr., v pol platno vezanim 40 kr., v celo platno vezanim 55 kr.
Dobivajo se v semenišču, Katol. Bukvarni, Ničmanu, Giontiniju, Schwentnerju in pri Kraju v Novem Mestu.

Dobé se tudi stari letniki razen I. in II.

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Nikolaj Peljhan,

ključavničarski mojster

v Šturiji na Vipavskem št. 8, pošta Ajdovščina, se uljudno priporoča slavnemu občinstvu v izvrševanje vsakovrstnih 654 1-1

ključavničarskih del

hodi naprave ali poprave strelovozdov, poprave raznovrstnega orožja, koles in šivalnih strojev. Izdeluje in popravlja vodovode in vodomete; napravlja topiče za streljanje proti točli itd. sploh izvršuje vsa v ključavničarsko stroko vstevajoča se dela točno, po nizki ceni.

Razglednice,

krasno dovršene, 20—25 gld. tisoč komadov.

Naročila sprejema

ANTON JERKIČ,

fotograf v Gorici, Primorsko.

Na željo pride razglede sam fotografovati in sicer brezplačno. 512 9

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsed brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma. Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 596 10-5

Redka prilžnost za nakup pohštva.

Jan. Dogan-a

mizarski pohštveni obrt

v Ljubljani 650 24-1

na Dunajski cesti št. 16 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega

in politiranega

pohštva.

gld. 5-7, 7-50, 10-12, 14-15.

Garniture, divane, madrace

7, 14, do 40 gld.,

madrace na peresih

8, 9 gld.,

dratene madrace

7 gld.,

pulte za mašne knjige

itd. itd.

gld. 10-15, 15-17.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka prilžnost za nakup pohštva

Krepak, ubogljiv deček,

sin poštenih starišev, sprejme se takoj kot

učenec

v špecerijsko trgovino v Ljubljani. — Naslov pové upravništvo »Slovenca«. 635 3-3

V službo se sprejme s 1. septembrom t. l. pri neki gospodarski zadrugi

trgovski poslovodja,

ki naj je popolnoma vešč trgovini z mešanim blagom, pošten, krščanskega lepega vedenja in trdnega zdravja.

Prošnje z dotičnimi spričevali naj se pošljejo pod G. D. I. upravništvu »Slovenca«. 653 1-1

Gostilno

dá v najem 647 3-1

Marija Stele, Poljanska cesta 28.

Ovinjene (weingrüne) sode

različne, majhne in velike, stare in nove

prodaja

J. Buggenig,

sodarski mojster, 652 3-1

Cesta na Rudolfov kolodvor v Ljubljani.

Edina prodaja

slavno znanih

Dürkoppovih Diana-koles

(najboljše nemško blago)

je za Kransko le pri

JAN. JAX-u v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 13.

Ceniki brezplačno in franko. — Na zahtevanje se vsakemu kupcu daje brezplačen poduk za vožnjo s kolesom. 321 10-10

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovole pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 250 52 22

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Dobiva se povsod.

905 (36-26)

Kalodont

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: Dunaj, I., Giselstrasse 1
Podružnica za Ogersko: Pešta, Franz-Josefplatz

v hiši društva. št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1897 kron 159 947.578 —
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 31. decembra 1897 28.823.375 —
Mej letom 1897 je društvo izdalo 7468 police z glavnico 67.331.352 —
Prospecte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

794 (12-10) pri

Gvidonu Zeschko-tu,
v villi nasproti Narodnemu domu.

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V. 399 27

Zastopnik tvrdke: Josip Polak.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dne do dne po 4 1/2 %.

Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 4. avgusta.			Dne 4. avgusta.			Dne 4. avgusta.		
Skupni državni dolg v notah	100	gld. 30 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170	gld. 75 kr.	Kreditne srečke, 100 gld.	197	gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	» 20 »	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157	» — »	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	160	» — »
Avstrijska zlata renta 4%	118	» 60 »	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	» 75 »	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	» 80 »
Avstrijska krona renta 4%	99	» 90 »	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	» — »	Rudolfove srečke, 10 gld.	28	» — »
Ogerska zlata renta 4%	118	» 65 »	Tisine srečke 4%, 100 gld.	140	» — »	Salmove srečke, 40 gld.	84	» 25 »
Ogerska krona renta 4%	96	» 50 »	Dunavske vravnave srečke 5%	129	» — »	St. Genois srečke, 40 gld.	84	» 50 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	908	» — »	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107	» 50 »	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60	» — »
Kreditne delnice, 160 gld.	388	» 50 »	Posojilo goriškega mesta	112	» — »	Ljubljanske srečke	23	» 50 »
London vista	120	» 57 1/2 »	4% kranjsko deželno posojilo	—	» — »	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152	» 25 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	» 80 »	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96	» 90 »	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3250	» — »
90 mark	11	» 75 »	Prioritetne obveznice državne železnice	215	» 25 »	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	441	» — »
10 frankov (napoleonor)	9	» 54 »	» južne železnice 3%	166	» 75 »	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76	» 50 »
Italijanski bankovci	44	» 45 »	» južne železnice 5%	121	» — »	Splošna avstrijska stavbinska družba	105	» — »
C. kr. cekini	5	» 66 »	» dolenskih železnic 4%	99	» 50 »	Montanska družba avstr. plan.	259	» 35 »
						Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181	» — »
						Papirnih rubljev 100	126	» 50 »

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Josip Kastelic,
krojaški mojster
v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.
priporoča se prečast. duhovščini v
izdelovanje vsakovrstne

obleke,
posebno
talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, olingulum in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno **krojaško delavnico**, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke
po najnovšem kroju, natančno po meri. Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke. 519 31-10

Razpis.

Vsled sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 18. julija 1899 razpiše se na cesar Frano-Jožefovi mestni višji dekliški šoli v Ljubljani

služba stalnega učitelja.

Prosilec je izkazati, da so izprašani iz III. skupine za meščanske šole in se morajo zavezati, da se v najkrajšem času priuče trgovskemu knjigovodstvu. Bodočemu stalnemu učitelju, ki bode obvezan poučevati do 24 ur na teden, se določi temeljna plača in petletnica, kakoršne imajo učitelji na meščanskih šolah na Kranjskem, stanarina njegova pa bode znašala 250 gld. na leto.

Prošnje je po predpisnem potu vlagati
do 15. avgusta 1899
pri podpisanem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 23. julija 1899.

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev** itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročke in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK 618 20-3
puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.
Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.